

Kurs og tilbud om hørsel - for foreldre og fagpersoner

Kvaliteten på det pedagogiske tilbudet er avgjørende for utviklingen til hørselshemmede barn og unge.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 09.12.2015

Høy kvalitet forutsetter både materielle ressurser og kvalifisert personale. Det er behov for et tett og godt samarbeid mellom alle involverte parter.

Pedagogisk kompetanse

Pedagogisk tilrettelegging for hørselshemmede barn og unge krever spesiell kompetanse. Barnehage- og skoleeieren har ansvaret for at bemanningen og den samlede kompetansen i virksomheten er tilstrekkelig, slik at krav i lover og forskrifter er oppfylt. PP-tjenesten skal hjelpe til i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov. Statped kan bistå PP-tjenesten med det spesifikt hørselsfaglige i en sakkyndig vurdering. Sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten skal omtale hva som kan regnes som tilstrekkelig for å oppfylle behovene til den enkelte. Dette vil ha betydning for hvilken kompetanse det er behov for.

Det er nødvendig å tenke langsiktig for å bygge opp kompetansen

Det tar tid å bygge opp hørselsfaglig kompetanse. Når barnehage- eller skoleeieren skal ansette eller gi tilbud om etter- og videreutdanning til personale som skal arbeide med hørselshemmede, er det nødvendig å tenke langsiktig. Det er derfor viktig at kommunen har oversikt over når hørselshemmede barn skal begynne i barnehage eller gå over til skolen, slik at ressurser og kompetanse er på plass allerede fra første dag. Når en kommune får melding om at en hørselshemmet elev skal flytte til kommunen, må barnehagen eller skolen sette i gang planleggingsarbeidet umiddelbart slik at all tilretteleggingen er klar til barnet eller ungdommen starter.

Læringsmetoder

Det er få studier som sier noe om hva som kjennetegner gode læringsprosesser for hørselshemmede barn og unge. En kunnskapsoppsummering, utført av NTNU Samfunnsforskning, har gått gjennom et stort antall publikasjoner der de har sett på hørselshemmede i barnehage og skole. Her er en oppsummering av hva som er funnet av læringsmetodikk som fungerer godt for hørselshemmede barn og unge.

- Det er positivt at døve barnehagebarn har andre strategier enn sine hørende jevnaldrende når de begynner å skape tekster. Differensiert læringsmetodikk er positivt for hørselshemmede barn.
- «Co-enrollment», det vil si at mer enn bare én hørselshemmet elev går i vanlig klasse, er et organisatorisk grep som synes å virke positivt på læring og inkludering for elever med hørselsnedsettelse.
- Noen elever med nedsatt hørsel ser ut til å få et bedre læringsutbytte når lærestoff gjennomgås med lærer på tomannshånd før ordinær timer.
- To-språklig tilnærming styrker muligheten for læring og deltakelse for barn og unge med hørselstap. Det kan være lettere å stave dersom håndalfabetet benyttes med barnehagebarn, både for hørselshemmede og hørende barn.
- Utvikling av leseforståelse for hørselshemmede barn og unge synes å bli bedre gjennom intervensjoner med bruk av såkalte «reading buddies», der større barn som har utfordringer med lesing har høytlesning for yngre barn av bøker beregnet på yngre barn.
- Matematikkinnlæring for døve ungdom synes å bli bedre ved å ha en egen tegnspråkordbok for matematiske begrep.

Statped har kurstilbud til pedagogisk personale både i barnehager og på skoler. Kommunen kan kontakte Statped for nærmere informasjon (www.statped.no).

Kurs og tilbud for foreldre

Statped har en omfattende kursvirksomhet rettet mot foreldre til hørselshemmede barn.

- God start - et kurstilbud til foreldre og foresatte til barn mellom 0 – 3 år med nyoppdaget hørselstap.
- Se mitt språk - tilbud om tegnspråkopplæring for foreldre. Opplæringen omfatter inntil 40 ukers tegnspråkopplæring i perioden fra barnet er født og fram til det er 16 år.
- Statped tilbyr ulike temakurs for foreldre til barn med hørselshemming som ønsker en talespråklig tilnærming.
- Tegnspråkkurs av ulik varighet for foreldre og fagfolk som skal arbeide med barn som skal ha tegnspråkopplæring.

Det er mulig å delta på flere kurstilbud. Kommunen og foreldre kan ta kontakt med Statped for å få

informasjon om hvilke muligheter som foreligger.

Aktuell kompetanse

- **Hørselsfaglig kompetanse:** Personale som skal arbeide med barn og unge som har hørselshemming, må få nødvendig informasjon og opplæring om hørselshemming og om hvordan de skal legge forholdene best mulig til rette.
- **Spesialpedagogisk kompetanse:** Inngående kjennskap til språkutvikling generelt og språkstimulering for hørselshemmede spesielt.
- **Tegnspråkkompetanse:** Tegnspråkkunnskaper tilsvarende 30 studiepoeng har vært normen for kompetanse hos lærere som skal undervise elever i og på tegnspråk. Det følger av forskrift til opplæringsloven § 14-2, siste ledd at den som skal undervise i et fag på barnetrinnet, herunder norsk tegnspråk, må ha 30 studiepoeng som er relevant for faget. For den som skal undervise spesifikt i faget tegnspråk på ungdomstrinnet eller i videregående opplæring, kreves det 60 studiepoeng som er relevant for faget, se forskrift til opplæringsloven 14-3 siste ledd og 14-4 siste ledd. Forskriftsendringen medfører at det er påkrevd med formell minimumskompetanse for å undervise i fag, også norsk tegnspråk. Men forskriften har ikke tilbakevirkende kraft.
- **Norsk med tegn støtte:** Ferdigheter i bruk av tegn sammen med talen.